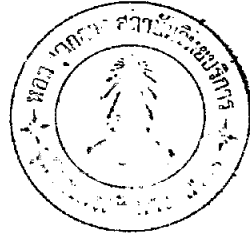

บทที่ ๓

การใช้คำว่า "ซึ่ง"

คำว่า "ซึ่ง" มีที่ใช้จำแนกได้ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ "ซึ่ง" ที่เป็นคำนำหน้าประโยคลดฐานะลงเป็นนามวลี
- ๓.๒ "ซึ่ง" ที่เป็นคำเชื่อมแทน
- ๓.๓ "ซึ่ง" ที่นำหน้าหัวข้อ (Topic) ของประโยค
- ๓.๔ "ซึ่ง" ที่นำหน้าหน่วยกรรมตรง

ในสมัยสุโขทัยมีคำว่า "สิง" และ "ชิง" ซึ่งน่าจะตรงกับคำว่า "ซึ่ง" ในปัจจุบัน ผู้วิจัยมีเหตุผลในการสันนิษฐานดังนี้ คือ

๑. คำว่า "สิง" และ "ชิง" อยู่ในตำแหน่งเดียวกับคำว่า "ซึ่ง" ในปัจจุบันนี้ คือ อยู่ระหว่างประโยค ๒ ประโยค คือ

<u>สมัยสุโขทัย</u>	ประโยค	สิง	}	ประโยค
		ชิง		
<u>สมัยปัจจุบัน</u>	ประโยค	ซึ่ง		ประโยค

ตัวอย่าง

อนึ่งผู้นั้นเอาหนีสินไหมผู้นั้นท่านจักแต่งให้ไต่แก่มันโดย
 ขนาคราชศาสตร์ธรรมศาสตร์โสศ สิงท่านจักย * มันผู้นั้น
 (มาถื่อ) ลูก (ชญา) ๒ ท่านแล (หลัก ๓๔)

* ๒ คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และโบราณคดี
 สำนักนายกรัฐมนตรี, ประชุมศิลาจารึกภาคที่ ๑, หน้า ๓๔. อธิบายว่า ย หรือ เยยะ
 แปลว่า ทำ ในที่นี้ใช้ในความว่า แต่ง หรือ จัก ชญา หมายถึง ขา

ประโยคข้างต้นจะแทนคำว่า "สิ่ง" ได้ด้วยคำว่า "ซึ่ง" เป็น

อนึ่งผู้นั้นเอาหนังสือใหม่ผู้นั้นท่านจักแต่งให้ใดแก่นั้นโดย
 ขนาดราชศาสตร์ธรรมศาสตร์โศค ซึ่งท่านจักยกมันผู้นั้น
 (มาถือ) ลูก(ชญา)ท่านแล

นอกจากนี้ยังปรากฏในตำแหน่งเดียวกับ "ซึ่ง" ที่ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรงใน
 ปัจจุบัน คือ

สมัยสุโขทัย หน่วยประธาน หน่วยกริยากรรม สิ่ง หน่วยกรรมตรง

สมัยปัจจุบัน หน่วยประธาน หน่วยกริยากรรม ซึ่ง หน่วยกรรมตรง

ตัวอย่าง

แลรู้ว่าผู้หนึ่งลักเลียมสิ่งสินท่าน (หลัก ๓๘)

ประโยคข้างต้นจะแทนคำว่า "สิ่ง" ได้ด้วยคำว่า "ซึ่ง" เป็น

แลรู้ว่าผู้หนึ่งลักเลียมซึ่งสินท่าน

๒. คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และโบราณคดี สำนักนายกรัฐมนตรี อ่าน "สิ่ง" และ "ซึ่ง" ว่า "ซึ่ง" เป็นส่วนใหญ่ มี "ลักเลียมสิ่งสินท่าน" เพียงข้อมูลเดียวที่อ่านว่า "สิ่ง"

๓. จากการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ณ นคร^๑ ท่านได้แสดงความคิดเห็นว่า ให้นำบริบทมาพิจารณาประกอบด้วย คำว่า "สิ่ง" ในข้อความที่ว่า "แลรู้ว่าผู้หนึ่งลักเลียมสิ่งสินท่าน" ผู้อ่านศิลาจารึกหลักที่ ๓๘ ได้อ่านว่า "แลรู้ว่าผู้หนึ่งลักเลียมสิ่งสินท่าน" แต่ถ้าว่านว่า "แลรู้ว่าผู้หนึ่งลักเลียมซึ่งสินท่าน" ก็อ่านได้เช่นกัน นอกจากนั้น จารึกหลักที่ ๓๘ นี้ จารึกไว้ประมาณ พ.ศ. ๑๘๔๐ สมัยพระมหาธรรมราชาลิไท ซึ่งทรงเชี่ยวชาญภาษาบาลี และในศิลาจารึกในสมัยของพระองค์ก็ใช้สำนวนบาลี

^๑สัมภาษณ์ ประเสริฐ ณ นคร, ๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๒.

หลายแห่ง "ลักเลียมซึ่งสินทาน" อาจเป็นส่วนวนบาลีก็ได้ โดยมี "ซึ่" เป็นคำนำหน้าหน่วยกรรมตรง

๔. "ส" และ "ซ" เป็นหน่วยเสียงเดียวกัน คือ /ซ/ ดังนั้นการจารึกตามคำบอกจึงจารึกพยัญชนะคนใดทั้ง "ส" และ "ซ" นอกจากนั้นในสมัยสุโขทัย รูปสระ อี จะอ่านได้หลายแบบ คือ

เสียง ^๕ เช่น สิน อ่านว่า สิ้น

เสียง ^๖ เช่น ติน อ่านว่า ติ้น

เสียง ^๗ เช่น อนิง อ่านว่า อนึ่ง

จากเหตุผล ๔ ประการข้างต้น "สิง" และ "ซึ่" จึงอาจจะอ่านเป็น "สิ่ง" และ "ซึ่" ก็ได้ ผู้วิจัยถือว่า "ซึ่" มีใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยสะกดว่า "สิง" และ "ซึ่" แต่ในไตรภูมิพระร่วงนั้น เนื่องจากพิมพ์เป็นอักษรปัจจุบันจึงสะกดว่า "ซึ่"

ส่วนคำที่สะกดว่า "ซึ่" นั้นมีใช้ตั้งแต่สมัยอยุธยาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

๓.๑ "ซึ่" ที่ใช้นำหน้าประโยคลดฐานะลงเป็นนามวลี

"ซึ่" ใช้นำหน้าประโยคลดฐานะได้เช่นเดียวกับ "ที่" ประโยคที่ตามหลัง "ซึ่" อาจจะปรากฏบทประธาน หรือไม่ปรากฏบทประธานก็ได้

"ซึ่" ที่ใช้นำหน้าประโยคลดฐานะมีปรากฏในภาษาไทยแต่เฉพาะในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยประโยคที่ตามหลัง "ซึ่" ลดฐานะลงเป็นนามวลี ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงในประโยค และนามวลียังเป็นส่วนหนึ่งของบุพบทวลีอีกด้วย โดยจะต้องมีบุพบทนำหน้าเสมอ

"ซึ่ง" ที่ใช้นำหน้าประโยคลดฐานะลงเป็นนามวลี มีใช้เฉพาะในข้อมูลสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเท่านั้น และมีใช้น้อยมาก ในข้อมูลระยะต่อมาไม่ปรากฏการใช้ "ซึ่ง" ในลักษณะเช่นนี้ ส่วนใหญ่จะใช้คำว่า "ที่" นำหน้าประโยคลดฐานะมากกว่าคำว่า "ซึ่ง"

สมัยรัตนโกสินทร์

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมีใช้ในหนังสือกฎหมายตราสามดวง และสามก๊ก อยู่บ้าง ระยะต่อมา จนถึงปัจจุบันไม่พบการใช้อีก ตัวอย่าง

ถ้าแลพระสัสดีเห็นว่า เลกหมื่นนั้นพิจารณาได้มากจะ
 ฉลี่ยเอาจ่ายราชการ ได้ก็ให้สัสดีเอาเนื้อความ
 กราบทูลพระกรุณา ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
 โปรดกระหม่อมประการใด จึงให้พระสัสดีทำตาม
ซึ่งมีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

(กฎ๓ ล.๒ น.๒๓)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าประโยค "มีพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม" ซึ่งลดฐานะทำหน้าที่ได้อย่างนามวลีในบุพบทวลี

เดี๋ยวพ่อได้ฟังดังนั้นเห็นชอบด้วย จึงให้หาเดี๋ยวโอย
 เข้ามาปรึกษาซึ่งจะคิดอ่านยกทัพไปตีเมืองเสฉวน

(สามก๊ก ล.๒ น.๓๑๒)

ประโยคที่มีคำว่า "ซึ่ง" นำหน้า และลดฐานะลงเป็นนามวลี ถ้าอยู่คน
 ประโยคอาจทำหน้าที่เป็นหัวข้อของประโยคก็ได้ ดูหัวข้อ ๓.๓ หน้า ๙๕.

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าประโยค "จะคิดอ่านยกทัพไปตีเมืองเสฉวน" ซึ่งลดฐานะ
ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงในประโยค "ปรึกษาซึ่งจะคิดอ่านยกทัพไปตีเมืองเสฉวน"

ว.๒ "ซึ่ง" ที่ เป็นคำเชื่อมแทน

คำเชื่อมแทน คือ คำที่ใช้แทนนามวลี หรือกริยาวลี หรือประโยค ที่อยู่
ข้างหน้า และเชื่อมนามวลี หรือกริยาวลี หรือประโยคนั้นกับประโยคที่ตามมา

คำเชื่อมแทนนี้มีที่ใช้คล้ายกับคำที่นักภาษาไทยบางท่าน เช่น พระยาอุปกิต-
ศิลปสาร และ คร. บรรจบ พันธุเมธา เรียกว่า "คำประพันธสรรพนาม"
คำประพันธสรรพนามนี้ คร. บรรจบ พันธุเมธา อธิบายว่า เป็น "สรรพนามที่ใช้
แทนนาม และเชื่อมประโยค . . . ข้อประโยคเล็กเข้ากับประโยคใหญ่"
อย่างไรก็ตาม คำประพันธสรรพนาม จะทำหน้าที่แคบกว่าคำเชื่อมแทน

อนึ่ง "ซึ่ง" ที่ เป็นคำเชื่อมแทน นำหน้าประโยคลดฐานะ เพื่อบอกความ
หมายเพิ่มเติม มักจะมีตำแหน่งในประโยคลดฐานะตรงกับ "ที่" ที่นำหน้าประโยคลดฐานะ
เป็นหน่วยกำหนดของนามวลี แต่หน้าที่ของ "ซึ่ง" และ "ที่" ต่างกัน "ที่" และ
ประโยคลดฐานะ จะทำหน้าที่เป็นหน่วยกำหนดของนามวลี แต่ "ซึ่ง" และประโยค
ลดฐานะจะทำหน้าที่เป็นหน่วยประโยคลดฐานะของนามวลี^๒ เช่น

ก. ในกาล ๕ ที่นี้ในโลกนั้นคนรถนั้นจึงได้เห็นหนแต่หนักหนา
คนซึ่งอยู่ในรถนั้นจึงได้เห็นกัน

ข. ในกาล ๕ ที่นี้ในโลกนั้นคนรถนั้นจึงได้เห็นหนแต่หนักหนา
คนที่อยู่ในรถนั้นจึงได้เห็นกัน

*บรรจบ พันธุเมธา, ลักษณะภาษาไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๘), หน้า ๑๖๑.

^๒ดูเรื่ององค์ประกอบของนามวลี บทที่ ๒, หน้า ๑๘.

"ซึ่ง" และ "ที่" ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันได้ แต่ "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อม
 แทน แทนนามวลี "คน" ทำหน้าที่เป็นหน่วยประโยคลดฐานะของนามวลี "คนซึ่งอยู่
 ในรอกนั้นจึงได้เห็นกัน" ส่วน "ที่" เป็นคำนำหน้าประโยคลดฐานะ "อยู่ในรอก
 นั้น" "ที่" และประโยคลดฐานะทำหน้าที่เป็นหน่วยกำหนดของนามวลี "คน"
 ถ้าพิจารณาความหมายของนามวลีที่ปรากฏหน้า "ซึ่ง" มักจะเป็นนามวลีที่เป็นที่ทราบ
 กันคืออยู่แล้วในระหว่างผู้เขียน และผู้อ่าน "ซึ่ง" และประโยคลดฐานะ จะช่วย
 เพิ่มเติมความหมายให้แก่นามวลีนั้น ส่วนนามวลีที่ปรากฏหน้าคำว่า "ที่" มักจะเป็น
 นามวลีไต่ทั่วไป ผู้เขียน และผู้อ่านจะเข้าใจตรงกันได้โดยใช้ "ที่" นำหน้าประโยค
 ลดฐานะเป็นหน่วยกำหนดแยกความแตกต่างของนามวลีนั้น และหน่วยกำหนดของ
 นามวลีที่มี "ที่" นำหน้าประโยคลดฐานะอาจจะละนามวลีนั้นได้ ในขณะที่หน่วย-
 ประโยคลดฐานะที่มี "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทนำหน้าประโยคลดฐานะจะละนามวลีนั้น
 ไม่ได้ เพราะ "ซึ่ง" จะต้องแทนนามวลี หรือกริยาวลี หรือประโยค ที่นำหน้า

ที่น่าสังเกต คือ ประโยคลดฐานะที่ตามหลังคำว่า "ซึ่ง" ที่เป็นคำ
 เชื่อมแทน มักจะไม่ปรากฏบทประธานในประโยค "ซึ่ง" จะทำหน้าที่เป็น
 บทประธานในประโยคนั้น หรือ หากประโยคลดฐานะปรากฏบทประธาน
 ประโยคลดฐานะนั้นก็ขาดส่วนของประโยค คือ บทกรรมตรงในประโยค
 "ซึ่ง" จะทำหน้าที่แทนนามวลีนั้นเป็นบทกรรมตรงในประโยคลดฐานะนั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"ซึ่ง" ที่เป็นคำเชื่อมแทนมีใช้มาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปัจจุบัน และนามวลีที่มีคำเชื่อมแทน "ซึ่ง" และประโยคลดฐานะเป็นหน่วยประโยค-ลดฐานะของนามวลี อาจทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยค หรือเป็นส่วนของวลี คือ สถานวลี และกาลวลี ก็ได้

การใช้ ซึ่ง เป็นคำเชื่อมแทนในสมัยต่าง ๆ

สมัยสุโขทัย

ในข้อมูลสมัยสุโขทัย มีการใช้ "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทนใน ไตรภูมิพระร่วงเป็นจำนวนมาก. "ซึ่ง" อาจจะปรากฏตามลำพัง หรือ อาจจะปรากฏร่วมกับคำว่า "ว่า" เป็น "ซึ่งว่า"

ตัวอย่าง

และเสียงไคยินถึงใจ ๆ กแล้ว มีตัวนั้นล้น -
 แดกก็ใจสลดขบมึนรู้สึกตนเลย เขาหนีจาก
 ที่นั้นล้นแล แต่ฝูงสัตว์ซึ่งว่าอยู่ในถ้ำก็คำหนี
 ลงไป ถึงพื้นถ้ำพื้นพาง

(ไตรภูมิ น.๓๘)

"ซึ่ง" ปรากฏร่วมกับคำ "ว่า" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ฝูงสัตว์" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งว่าอยู่ในถ้ำ"

ครั้งว่าตกลงมาในน้ำนั้นบดเคี้ยวใจใส่ คนเขาก็เปื้อยแหลก
ออกไปสิ้นคังก่อนอาจมซึ่งตกลงในน้ำนั้นก็ตายบดใจ

(ไตรภูมิ น.๘๖)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ก่อนอาจม" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค
"ซึ่งตกลงในน้ำนั้น"

และนรกบ่าวทั้งหลายซึ่งอยู่อยู่รอบนรกใหญ่ ๗ อันนั้น
ซึ่งอยู่ใต้สัณฐีพนรกลงไปภายใต้้น

(ไตรภูมิ น.๘๘)

ข้อความข้างต้นปรากฏคำว่า "ซึ่ง" ๒ แห่ง ทำหน้าที่ดังนี้

๑. "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "นรกบ่าวทั้งหลาย" และเชื่อมนามวลีนั้น
กับประโยค "ซึ่งอยู่อยู่รอบนรกใหญ่ ๗ อันนั้น"

๒. "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "นรกใหญ่ ๗ อันนั้น" และเชื่อมนาม-
วลีนั้นกับ ประโยค "ซึ่งอยู่ใต้สัณฐีพนรกลงไปภายใต้้น"

ส่วนในศิลาจารึก ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจจะมีการใช้ "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน
เนื่องจากไม่ปรากฏคำที่สะกดว่า "ซึ่ง" มีแต่ "สิง" และพบในข้อมูลเพียงข้อมูลเดียว คือ

๐ มาตราหนึ่งโสด อนึ่งผู้ว่าชื่อนี้ลักของในบ้านท่านก็ตี ลักข้า
อันท่านผู้ใดผู้หนึ่งชวนคนไปลักท่านก็ตี ไปลักด้วยกันแล้วก็ตี
และรู้ว่าผู้หนึ่งลักเลียมสิ่งสินท่านอันนานพันในประมาณสิบปี
อันลักในหนั้นคั้นนี้ก็ตี ในลักผู้หนึ่งอันหาผู้รู้ผู้เห็นมิได้ลักอัน
คังอันก็ตีไซ้ คนผู้นั้นใส่ใจและเอาโจรกลายมันออกไม่
ทูลแก่เจ้าโทมาชอกแก่ประกาศหบตี ท่านโหมชิตัง (มันคน)
ลักรังคนมันโดยขู่ในมัน อนึ่งผู้นั้นเอาหน้สินโหมผู้หนึ่งท่าน
จักแต่งให้ไค้แก่มันโดยขนาดราชศาสตร์ธรรมศาสตร์โสด
สิงท่านจักยมันผู้นั้น (มาถือ) ลูก (ชญา) ท่านแล

(หลัก ๓๔)

"สิ่ง" อาจจะเป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ชนาควราชศาสตร์ธรรมศาสตร์โลก" และช่วยเชื่อมนามวลีนั้นเข้ากับประโยค "สิ่งท่านจักยมนั้นผู้นั้น (มาถือ) ลุก (ชญา) ท่านแล"

สมัยอยุธยา

"ซึ่ง" ที่เป็นคำเชื่อมแทนมีใช้ในข้อมูลสมัยอยุธยา โดยอาจจะสะกดว่า "ซึ่ง" หรือ "ซึ่ง" ก็มี

ตัวอย่าง

จึงเจ้าสามกึ่งลงไป ณ เรือลัดจอง จึงเอาเท้าข้างซ้าย

ซึ่งเป็นทูนั้น แฉลง ณ น้ำ (ประชุมพระตำรา น.๓๕)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "เท้าข้างซ้าย" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งเป็นทูนั้น"

แลอพยบอันมีบาญชีขุนนายสามจอม แลตำราพระราชโองการ

ซึ่งพระราชอุทิศไว้แต่ก่อนนั้น อันลัดพรักไปอยู่ด้วยลูกขุน

มุนนาย (ประชุมพระตำรา น.๒๒)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ตำราพระราชโองการ" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งพระราชอุทิศไว้แต่ก่อนนั้น"

ข้าพเจ้าเข้าไปเฝ้าของหลวง ณ เมืองสงขลาครั้งนี้

ไปโดยซัดสนหามีของซึ่งจะเอาไปถวายเป็นอันมากไม่

(แถลงงาน ปี๓๓๑ น.๑๐๘)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ของ" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งจะเอาไปถวาย"

แลดูซึ่งว่ามาทั้งนี้ข้าพเจ้าปลงใจมาแก้ท่านเป็นนักหนา

(แถลงงาน ปี๓ ล.๒ น.๘๗)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "หุระ" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งว่ามาทั้งนี้"

แลพระรัตนโกษาขึ้นประคองพระบรมโกฏมาบนพญมมาค
แลคู่แห ๒๕ คู่แหพระบรมธาตุนั้นไปถึงหน้าพระวิหารใหญ่
วัดพระศรีสรรเพชญ์จึงวางพญมมาคลงแล้วพระรัตนโกษา
แบกถาดทองซึ่งรองพระบรมธาตุนั้นเข้าไปในพระวิหาร
ไปท้ายจรนำ (ประชุมจดหมายเหตุ น.๑๑๕)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ถาดทอง" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งรองพระบรมธาตุนั้น"

อนึ่งหมื่นไวยวรนาถรับพระราชโองการ ฯ สั่งว่าพื้นที่
พระเมรุพนักงานชดและทำให้ลุ่ม ๆ กอร ๆ อยู่มิได้
เสมอกันนั้น ครั้นแต่ที่จึงเอาพรมปูลงถึง] ชั้นข้างนั้น
ที่จึงเสมอกัน ถ้าแต่นี้ไปเมื่อหน้าให้เจ้าพนักงานทำพื้นที่
ลุดกร ซึ่งจ้ไค้แดงที่อนั้นให้ทำเป็นเรือกให้เสมอกัน

(ประชุมจดหมายเหตุ น.๑๑๗)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "เจ้าพนักงานทำพื้นที่ลุดกร" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งจ้ไค้แดงที่อนั้น"

สมัยรัตนโกสินทร์

ในข้อมูลสมัยรัตนโกสินทร์มีการใช้ "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จนถึงปัจจุบัน แต่ในแต่ละสมัยมีการใช้แตกต่างกันคือ "ซึ่ง" ที่เป็นคำเชื่อมแทนมีใช้จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบัน ข้อมูลที่ใช้ "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทนนำหน้าประโยคลดฐานะลงเป็นหน่วยประโยคลดฐานะของนามวลี น้อยกว่า "ที่" ที่นำหน้าประโยคลดฐานะลงเป็นหน่วยกำหนดของนามวลี

ตัวอย่าง

มาตราหนึ่ง ไพโรหลวงทั้งปวงซึ่งมีสักหมายหมู่กรมนั้นแล้ว
 และผู้บังคับเจ้าพนักงานทูตลงตีให้ตายด้วยมือให้พิกัก
 ค่าตัวหมู่นั้นไว้โดยสักหมายจงทุกหมู่ทุกกรม

(กฎ ๓ ค.๑ น.๒๐๖)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ไพโรหลวงทั้งปวง" และเชื่อมนามวลีนั้น
 กับประโยค "ซึ่งมีสักหมายหมู่กรมนั้นแล้ว"

อนึ่งผู้เป็นข้าพระบาท ให้รู้จักในราชการมณฑลเชียรบาล
 ในปดมยามซึ่งท่านห้ามบัญญัติไว้แล้วแลพระราชกุมารพระราช
 บุตรี พระราชนัดดา เสด็จไปโดยปดมยาม ทูตियยาม
 ตตियยาม บัจฉิมยาม ผิดโดยท่านกำหนดให้ผู้ตามเสด็จ
 ห้ามไว้

(กฎ ๓ ค.๑ น.๑๑๘)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ราชการมณฑลเชียรบาลในปดมยาม" และ
 เชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งท่านห้ามบัญญัติไว้"

ซึ่งเด็กจึงว่าอันลักษณะผ่นนี้ร้ายนัก บิดาท่านซึ่งยกไป
เมืองสุโขทัยนั้นเห็นจะมีอันตรายเป็นมั่นคง ว่าไม่ทัน
 ซาคค่าพ้อม้าคายมาเลาถึง เนื้อความให้ฟังทุกประการ

(สามก๊ก ค.๒ น.๓)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "บิดาท่าน" และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค
 "ซึ่งยกไปเมืองสุโขทัย"

พระยาเสนาภูเบศร์ จักแจ้งว่าจะเข้ามาจากชุมพร
 คอย ๆ ก็หายไป แล้วตรัสถามพระยาโชฎีกว่าไล่เดียว
 อ้ายจีนน้อง ซึ่งเข้ามาจากสงขลาด้วยราชการเมือง
ไทรบุรีได้ควมอย่างไรบ้าง

(จดหมายเหตุหลวงอุดม น.๓๓๗)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "อ้ายจิ้นผ่อง" และเชื่อมนามวลีนั้นกับ
ประโยค "ซึ่งเข้ามาจากสงขลาด้วยราชการเมืองไทรนั้น"

แยสมินออกดอกขาวเต็มไปทั้งนั้น มีสระที่เลี้ยงเป็ดห่าน
มีสวนผักสิ่งละอันพรอดละน้อย มีต้นทองสามย่าน
ซึ่งปรีณชวัลคีมาเร่คืบมาตั้งแต่เกาะคราม
ปลูกในกระถางเข้าเรือนกระจกขึ้นเป็นต้นโต

(ไกลบ้าน ล.๒ น.๑๑-๑๓)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ต้นทองสามย่าน" และเชื่อมนามวลี
นั้นกับประโยค "ซึ่งปรีณชวัลคีมาเร่คืบมาตั้งแต่เกาะคราม"

ความฉลาดแม้ไม่มีความดี และความสุจริตเป็นรากเหง้า
อยู่แล้ว ก็อุปมาเหมือนหนึ่งคิงงามซึ่งก่อกำเนิดพันทราย
ซึ่งไม่ซำกักต้องหักโค่น

(โคลนตืดล่อ น.๑๒๓)

ข้อความข้างต้นปรากฏคำว่า "ซึ่ง" ๒ แห่ง ทำหน้าที่ดังนี้

๑. "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "คิงงาม" และเชื่อมนามวลีนั้นกับ
ประโยค "ซึ่งก่อกำเนิดพันทราย"

๒. "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "คิงงามซึ่งก่อกำเนิดพันทราย"
และเชื่อมนามวลีนั้นกับประโยค "ซึ่งไม่ซำกักต้องหักโค่น"

แต่เสมือนที่แรกเข้าทำการในบริษัทนั้นไม่ว่าเป็นบุตร
หัวหน้ากรรมการ หรือหัวหน้าญาติ ตำแหน่งที่ ๑ คง
เหมือนกันหมด คือตำแหน่งเสมือนสามัญซึ่งเมื่อถึง
วันที่ ๑ เดือนใหม่ ก็มีโอกาศที่จะเซ็นชื่อรับเงิน
ของบริษัทไปได้

(จดหมายจางวางหว่า น.๓๐)

"ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทน "เสมือนสามัญ" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนามวลี
และเชื่อมส่วนหนึ่งของนามวลีที่แทนนั้นกับประโยค "ซึ่งเมื่อถึงวันที่ ๑ เดือนใหม่ก็มี
โอกาศที่จะเซ็นชื่อรับเงินของบริษัทไปได้"

ก็แลพระพุทธรูปซึ่งทรงพระราชอุทิศถวายสมเด็จพระศรี
 สรรเพชญ์ที่ ๕ ปราสาททองนั้น คือพระปางเมื่อทรงนั่ง
 ลอยตามอุบายยศ ซึ่งนางสุชาดาถวาย เมื่อวันซึ่งจะได้
 คริสต์แก่นุครสัมโพธิญาณนำคักยาว ๕ นิ้ว ๓ กระเบียด

(หลัก ๑๔๔)

ข้อความข้างต้นปรากฏคำว่า "ซึ่ง" ๓ แห่ง ทว่าหน้าที่ดังนี้

๑. "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "พระพุทธรูป" และเชื่อมนามวลีนั้นด้วย
 ประโยค "ซึ่งทรงพระราชอุทิศถวายสมเด็จพระศรีสรรเพชญ์ที่ ๕ ปราสาททองนั้น"
๒. "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "ถาดมูรุษายาศ" และเชื่อมนามวลีนั้น
 ด้วยประโยค "ซึ่งนางสุชาดาถวาย"
๓. "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนนามวลี "วัน" และเชื่อมนามวลีนั้นด้วยประโยค
 "เมื่อวันซึ่งจะได้คริสต์แก่นุครสัมโพธิญาณ"

การเคลื่อนไหวระยะ ๒ วันที่ผ่านมา ได้มีการพูดถึง
 การเมืองในรูปของพรรคขึ้นมา หลังจากร่างพรบ.พรรค
 ได้ผ่านการแปรรูปคดีเตรียมประกาศใช้ต่อไปแล้ว ก็มีข่าว
 ออกมาว่าอดีตนายกรัฐมนตรีนั่งหนึ่ง เตรียมจัดตั้ง
 พรรคขึ้นและข่าวอีกกระแสหนึ่งว่าจะมีการถ่วงกฎหมาย
 ฉบับนี้ เพื่อมิให้มีพรรคการเมืองเกิดขึ้นในเวลาเร็วเกินไป
 ซึ่งถ้าหากเป็นไปตามข่าวนี้น่าเสียดายว่า
 การเคลื่อนไหวของนักการเมืองที่ซัดขวางความ
 เป็นประชาธิปไตยโดยรูปพรรคการเมือง

(ไทยรัฐ ๑๑ ก.ค. ๒๓ น.๓)

X "ซึ่ง" เป็นคำเชื่อมแทน แทนประโยค "มีข่าวออกมาว่าอดีตนายกรัฐมนตรีนั่งหนึ่ง
 เตรียมจัดตั้งพรรคขึ้นและข่าวอีกกระแสหนึ่งว่าจะมีการถ่วงกฎหมายฉบับนี้ เพื่อมิให้มีพรรค

การเมืองเกิดขึ้นในเวลาเร็วเกินไป" และ "ซึ่ง" เชื่อมประโยคที่มาข้างหน้า กับ ประโยคที่ตามหลังคำว่า "ซึ่ง" ด้วย

อนึ่ง เนื่องจากบางครั้งประโยคจะยาว ในปัจจุบันจึงอาจพบหน่วยหลักของ นามวลี หรือประโยคที่ "ซึ่ง" แทนอยู่ท้ายย่อหน้า ส่วนประโยคลดฐานะขึ้นต้นย่อหน้า ใหม่ เช่น

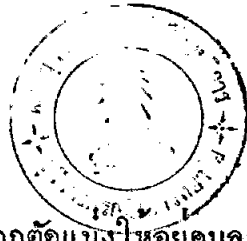
ประการที่ ๓ จากผลของการกระทำของสหภาพโซเวียตครั้งนี้
อย่างน้อยก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าทางโซเวียตเองก็ได้
เคลื่อนไหวอย่างหนักในอาณาบริเวณนี้ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในประเทศไทย

ซึ่งถือเสมือน "แนวหน้า" ของประเทศสมาชิกสมาคม
อาเซียน (สยามรัฐ ๑๘ มิ.ย. ๒๕๒๒ น.๒)

การเคลื่อนไหวระยะ ๒ วันที่ผ่านมาได้มีการพูดถึง
การเมืองในรูปของพรรคขึ้นมา หลังจากพรบ. พรรค
ได้ผ่านการแปรญัตติเตรียมประกาศใช้ต่อไปแล้ว ก็มี
ข่าวออกมาว่าอดีตนายกรัฐมนตรีท่านหนึ่ง เตรียมจัดตั้ง
พรรคขึ้นและข่าวอีกกระแสหนึ่งว่าจะมีการถ่วงกฎหมาย
ฉบับนี้ เพื่อมิให้มีพรรคการเมืองเกิดขึ้นในเวลาเร็ว
เกินไป

ซึ่งถ้าหากเป็นไปตามข่าวนี้ก็น่าเสียดายว่า
การเคลื่อนไหวของนักการเมืองที่ชักชวนความเป็น
ประชาธิปไตยโดยรูปพรรคการเมือง . . .

(ไทยรัฐ ๑๑ ก.ค. ๒๓ น.๓)

นามวลี หรือประโยคที่ถูกตัดแบ่งให้อยู่คนละย่อหน้า เช่นนี้พบมากในหนังสือพิมพ์ และหนังสือประเภทข่าว หรือวิจารณ์ข่าว ที่มีการจัดหน้ากระดาษเป็นช่วงสั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน้ากระดาษจำกัด หรือเพราะต้องการเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านก็ได้

๓.๓ "ซึ่ง" ที่นำหน้าหัวข้อของประโยค

หัวข้อของประโยค คือ วลี หรือประโยคที่ผู้พูดต้องการเน้น จะอยู่หน้าประโยค และอาจจะเป็นส่วนประกอบของประโยคก็ตามหรือไม่ก็ได้

หัวข้อที่อยู่หลังคำว่า "ซึ่ง" มีฐานะได้ ๓ ประการ คือ

๑. เป็นนามวลี ซึ่งอาจจะทำหน้าที่เป็น หน่วยประธาน หรือหน่วยกรรมตรงในประโยค

๒. เป็นกริยาวลี กริยาวลีหลังคำว่า "ซึ่ง" จะทำหน้าที่ได้อย่างนามวลี คือ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน หรือหน่วยกรรมตรงในประโยค

๓. เป็นประโยค ประโยคหลังคำว่า "ซึ่ง" * ไม่ได้เป็นส่วนประกอบของประโยคก็ตามมา แต่ประโยคที่ตามมาจะทำหน้าที่เป็นบทขยายประโยคหลังคำว่า "ซึ่ง" ๒ โดยอาจจะมีคำเชื่อมบอกเหตุ เช่น "เพราะ" "เพราะเหตุว่า" หรือ "ด้วย" นำหน้าประโยคที่ ๒ แสดงว่าประโยคที่ ๒ เป็นเหตุของประโยคหลังคำว่า "ซึ่ง"

* ประโยคหลังคำว่า "ซึ่ง" อาจเป็นประโยคไม่สมบูรณ์ ไม่มีนามวลีเป็นบทประธาน

๒ ประโยคหลังประโยคที่เป็นหัวข้ออาจเป็นประโยคไม่สมบูรณ์ ไม่มีนามวลีเป็นบทประธาน มีแต่กริยาวลี

ประโยคหลังคำว่า "ซึ่ง" หรือไม่มีคำเชื่อมนำหน้าประโยคที่ ๒ ก็ได้

"ซึ่ง" จะใช้นำหน้าหัวข้อเพื่อให้ความถึงเรื่องที่ไต่กล่าวถึงมาแล้ว โดยเป็นที่
รู้กันแล้วทั้ง ๒ ฝ่าย หัวข้อของประโยคมักจะลงท้ายด้วยคำว่า "นี้" หรือ "นั้น" เพื่อ
ให้หัวข้อเด่นชัดขึ้น ลักษณะนี้จะตรงกับการใช้ "อัน" นำหน้าหัวข้อของประโยค
ความแตกต่างจะอยู่ที่ "ซึ่ง" มักใช้นำหน้าหัวข้อของประโยคที่ใช้ในภาษาร้อยแก้วชนิด
บรรยาย หรืออธิบายโดยทั่วไป และมีใช้เฉพาะภาษาสมัยเก่า คือ สมัยสุโขทัย จนถึงรัชกาล
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่คำว่า "อัน" มักใช้ในภาษาร้อยแก้วชนิด
ที่ต้องการความสละสลวย เช่น สำนวนพรรณนา และมีใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปัจจุบัน

การใช้คำว่า "ซึ่ง" นำหน้าหัวข้อของประโยคมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึง
รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ระยะเวลาไม่พบการใช้ จะมีใช้ก็
แต่คำว่า "อัน" นำหน้าหัวข้อของประโยค แต่ก็พบการใช้้น้อยมากเช่นกัน

การใช้ ซึ่ง นำหน้าหัวข้อของประโยคในสมัยต่าง ๆ

สมัยสุโขทัย

ในสมัยสุโขทัยปรากฏการใช้ "ซึ่ง" นำหน้าหัวข้อของประโยคทั้งในศิลาจารึก
และในไตรภูมิพระร่วง โดยหัวข้อของประโยคเป็นได้ทั้งนามวลี กริยาวลี หรือประโยค
อย่างใดอย่างหนึ่ง "ซึ่ง" อาจจะปรากฏตามลำพัง หรือปรากฏร่วมกับคำว่า "ว่า" เป็น
"ซึ่งว่า" ก็ได้

ตัวอย่าง

ชื่อจกนับแต่เครื่องนั้นด้วยมากกว่าชื่อนกลาวดี...-ลย

นิจกเปรียบไปดูหนทางนั้นงามคังหนทางในเมืองฟ้า

จึงให้อารชนามหาสามีสั่งพระราชเจ้าพรพราลันไตรมาส

เมื่อแล้วออกพรพราจึงกระทำมหาทานฉลองพระสัมฤทธิ์

อันหล...คนพระพุทเจ้าเราอันประคิษฐานกลางเมือง

สุโขทัยซึ่งดวงตะวันออกพระศรีรัตนมหาธาตุนั้นฉลอง

สัปดาห์ธรรมทุกวันถ้วนร้อยวัน (หลัก ๕)

"สิ่ง" ใช้นำหน้านามวลี "ดวงตะวันออกพระศรีรัตนมหาธาตุนั้น" ซึ่งเป็นหัวข้อ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานในประโยค "ซึ่งดวงตะวันออกพระศรีรัตนมหาธาตุนั้นฉลองสัปดาห์ธรรมทุกวันถ้วนร้อยวัน"

ฝูงอินชโมยลักไป แลตนจะส่ง (ไปให้โคย) ประสงค์
 สิ้นชื่อฤกษ์ก็แลตนพาไปถวายไปเวนแก่เจ้าไท ท่านจัก
 ให้พันอาชญาท่านตั้งอันชนาคราชศาสตรธรรมศาสตร์
 อันท่านแต่งได้ค่าสินจ้างตนก็ได้ได้ค่าตนคูก็ได้ ค่าได้
 ของฝูงนั้นก็ สิ่งรู้ว่าเจ้าใหญ่จักบำเหน็จตั้งท่านแต่ง
ให้ไว้ตั้งอันแลเป็นตั้งฤา (ภาคอัน) อุเบกษาเห็นแก่
 ชโมยกว่าอาชญาปรณูปคือเจ้าไทตั้งอัน

(หลัก ๓๘)

"สิ่ง" ใช้นำหน้าประโยค "รู้ว่าเจ้าใหญ่จักบำเหน็จตั้งท่านแต่งให้ไว้ตั้งอัน" ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี "แลเป็นตั้งฤา (ภาคอัน) อุเบกษาเห็นแก่ชโมยกว่าอาชญาปรณูปคือเจ้าไทตั้งอัน" เป็นบทขยาย

แล้วเทพยกานั้นเทียบยอมเห็นด้วยรัศมีแก้วทั้งหลายแล
 รัศมีเทพยกาทังหลายด้วยแล ๑ ซึ่งว่ารู้จักรุ่งแลค่านั้น
 ได้แล มาอาศัยแก่คอกไม้พิพ่นนั้นแล ๑

(ไตรภูมิ น.๒๒๘)

"ซึ่งว่า" ใช้นำหน้ากริยาวลี "รู้จักรุ่งแลค่านั้น" ซึ่งเป็นหัวข้อ ทำหน้าที่เป็น หน่วยประธานในประโยค "ซึ่งว่ารู้จักรุ่งแลค่านั้นได้แล มาอาศัยแก่คอกไม้พิพ่นนั้นแล ๑"

๑ ประโยค "รู้ว่าเจ้าใหญ่จักบำเหน็จตั้งท่านแต่งให้ไว้ตั้งอัน" เป็นประโยคไม่สมบูรณ์ ไม่มีนามวลีเป็นบทประธาน

สมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยามีการใช้ "ซึ่ง" นำหน้าหัวข้อของประโยค เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย หัวข้อของประโยคอาจจะเป็นนามวลี กริยาวลี หรือประโยค อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ในข้อมูลสมัยอยุธยามีการใช้ "ซึ่ง" นำหน้าหัวข้อของประโยคมากกว่าในสมัยสุโขทัย และหัวข้อในสมัยอยุธยา มักจะเป็นเรื่องซึ่งผู้ฟังทราบอยู่แล้ว "ซึ่ง" อาจจะถูกกล่าวถึงตามลำพัง หรืออาจจะปรากฏร่วมกับคำว่า "ว่า" เป็น "ซึ่งว่า" และ "ซึ่ง" ที่สะกดเป็น "ซึ้ง" ก็มี ตัวอย่าง

แลให้กาบิคนักราเปราคีลมาศคือชายเปนตุควกซึ่งจังกอบ
แลริชชาบันคาไคแกพ่หั่วเจ้าท่านแลริชชาบันคา ไคแก
พระหลวงหัวเมืองแลกรัมการยตามทำเนียบมนัพ่หั่วเจ้า
 ท่าน กให้ยกไว้แกกาบิคนักราเปราคีลมาศ

(ประชุมจดหมายเหตุ น.๔)

"ซึ่ง" ใช้หน้านามวลี "จังกอบ แลริชชาบันคาไคแกพ่หั่วเจ้าท่านแลริชชาบันคา ไคแกพระหลวงหัวเมืองแลกรัมการยตามทำเนียบมนั" ซึ่งเป็นหัวข้อ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงในประโยค "ซึ่งจังกอบแลริชชาบันคาไคแกพ่หั่วเจ้าท่านแลริชชาบันคาไคแกพระหลวงหัวเมืองแลกรัมการยตามทำเนียบมนัพ่หั่วเจ้าท่าน กให้ยกไว้แกกาบิคนักราเปราคีลมาศ"

ถ้าเรากลับมาถึงกรุงแล้ว แลซึ่งเียนตรามีน้ำใจบำรุง
ราชการทั้งนี้ เราจะแจ้งแก่ าพณา โภษาธิบตีจ
 ทุกประการ

(ประชุมจดหมายเหตุ น.๖๖)

"ซึ่ง" ใช้หน้าประโยค "เียนตรามีน้ำใจบำรุงราชการทั้งนี้" ซึ่งเป็นหัวข้อ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงในประโยค "ซึ่งเียนตรามีน้ำใจบำรุงราชการทั้งนี้ เราจะแจ้งแก่ าพณาโภษาธิบตีจทุกประการ"

แล้วให้เจ้าพนักงานมาแต่งที่อรัญเสด็จ ฯ ณ พระที่นั่ง
จักระหวัดตามอย่างเมื่อครั้งสมเด็จพระบรมศาสดา ปิณฑุ
เบญจศกนั้น แต่ซึ่งจับลูกพระที่นั่งเอียนแลพระค่านักแล
เรือนพระราชทาน แลโรงพิเสศโรงน้ำร้อนนั้น ให้ทำ
ตามแผนทือเมื่อครั้งปิณฑุเบญจศกนั้นเทีย

(ประชุมจดหมายเหตุ น.๑๐๖)

"ซึ่ง" ให้นำหน้าประโยค "จับลูกพระที่นั่งเอียนแลพระค่านักแลเรือนพระราช
ทาน แลโรงพิเสศโรงน้ำร้อนนั้น" ซึ่งเป็นหัวข้อ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงในประโยค
"ซึ่งจับลูกพระที่นั่งเอียนแลพระค่านักแลเรือนพระราชทาน แลโรงพิเสศโรงน้ำร้อนนั้น
ให้ทำตามแผนทือเมื่อครั้งปิณฑุเบญจศกนั้นเทีย"

จึงเจ้าสภานิกิตถามว่า ซึ่งเจ้าจะไปนี้ ประสงค์แก่อันใด

(ประชุมพระตำรา น.๗๕)

"ซึ่ง" ให้นำหน้าประโยค "เจ้าจะไปนี้" ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี "ประสงค์แก่
อันใด" เป็นบทขยาย

แต่ซึ่งว่ามาค้าขาย ณ เมืองกลางขาดทุนหนักหนาช้านาน

แล้วนั้นเห็นฐานะของลาโตกอยู่ (แถลงงาน ปี๓ ล.๑ น.๑๐๕)

"ซึ่งว่า" ให้นำหน้าประโยค "มาค้าขาย ณ เมืองกลางขาดทุนหนักหนาช้านาน
แล้วนั้น" ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี "เห็นฐานะของลาโตกอยู่" เป็นบทขยาย

อนึ่งซึ่งท่านใช้ให้กบิตันลิกีเอากำปั่นมาค้าขายเมืองกลางนั้น

กบิตันลิกีมีรู้จักภาษาถิ่น (แถลงงาน ปี๓ ล.๑ น.๑๑๖)

"ซึ่ง" ให้นำหน้าประโยค "ท่านใช้ให้กบิตันลิกีเอากำปั่นมาค้าขายเมืองกลางนั้น"
ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี "กบิตันลิกีมีรู้จักภาษาถิ่น" เป็นบทขยาย

สมัยรัตนโกสินทร์

ในสมัยรัตนโกสินทร์มีการใช้คำว่า "ซึ่ง" เป็นคำนำหน้าหัวข้อของประโยคใน
ขอมูลรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จนถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว คำว่า "ซึ่ง" ใช้นำหน้าหัวข้อที่เป็นนามวลี กริยาวลี หรือประโยค ในปัจจุบัน
ไม่มีการใช้ "ซึ่ง" ในลักษณะเช่นนี้

ตัวอย่าง

อนึ่งกล่าวหาว่าพญาณ เข้าควยข้างหนึ่งมิไคว่าตามรู้ตามเห็น
แลรู้เห็นแล้วอางมิรับ แลซึ่งมิไครู้เห็นเข้ารับเอาสมอ้างเป็น
พญาณาษาตักใจมิฟังก็ตี คั้งนี้เปนคระทรวงอุทธรานหลวง
ไคพิจารณา (กฎ๓ ค.๑ น.๑๖๖)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้ากริยาวลี "มิไครู้เห็น" ซึ่งเป็นหัวข้อ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน
ในประโยค "ซึ่งมิไครู้เห็นเข้ารับเอาสมอ้างเป็นพญาณาษาตักใจมิฟังก็ตี"

ถ้าแลเกิดโรคแลเห็นจรัักษานายพลันให้ลคค่าลงส่วนหนึ่ง
เอาแต่ ๖ ส่วน ถ้าแลเกิดโรคแลเห็นจะรักษานานนาย
ให้ลคค่าลงส่วน ๑ เอา ๔ ส่วน ถ้าแลผู้โรคลำบากแล
จะรักษามีหายให้ลคค่าลง ๒ ส่วนเอา ๒ ส่วน ถ้าเป็น
ม้าเลมอแลบ้าหมูเหงาเงื่อง ให้ลคค่าลงส่วนหนึ่งเอา
๒ ส่วน

ซึ่งพิกาลแลเกิดโรคอันกล่าวคั้งนี้ ถ้าสูงอายุสมแลแตกสกัน
ก็ตีให้เทียบเอาตามอายุสมซึ่งพิกักไว้นั้นแลให้ลคค่า
นั้นลงตามพิกาลโรคนั้นแล (กฎ๓ ค.๑ น.๒๐๖)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าประโยค "พิกาลแลเกิดโรคอันกล่าวคั้งนี้" ซึ่งเป็นหัวข้อ
โดยมี "ถ้าสูงอายุสมแลแตกสกันก็ตีให้เทียบเอาตามอายุสมซึ่งพิกักไว้นั้นแล" เป็นบทขยาย

ถ้าหาตราจำนามมิได้ประทับหนังสือทานบนนั้นมาว่าแก่
พระธรรมไตรโลก ถ้าแลกฝ่ายพลเรือนให้เอาว่าแก่
พระสุภาวะดี และซึ่งทานบนนั้นก็ให้รับไว้

(กฎ๓ ฉ.๒ น.๒๑)

"ซึ่ง" ให้นำหน้านามวลี "ทานบนนั้น" ซึ่งเป็นหัวข้อ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง
ในประโยค "ซึ่งทานบนนั้นก็ให้รับไว้"

จึงเขียนรับแนวเงินล่วงหน้าทั้งสองร้อยเก้าสิบซึ่ง
แต่แรกจะรับตราตั้งเป็นนายอากรไปที่เคี้ยว จึง
ทรงพระราชดำริเห็นว่าซึ่งขุนโสภณเพชรรัตน์มา
กล่าวก่อนว่าอากรมีภาษีเพียงสิบซึ่งเท่านั้น ก็เป็น
อันตัดขาดรับแพ้แก่คนใหม่ผู้ประมุขอยู่แล้ว

(ประกาศร.๔ น.๓๖)

"ซึ่ง" ให้นำหน้าประโยค "ซึ่งขุนโสภณเพชรรัตน์มากล่าวก่อนว่าอากรมีภาษีเพียง
สิบซึ่งเท่านั้น" ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี "ก็เป็นอันตัดขาดรับแพ้แก่คนใหม่ผู้ประมุขอยู่แล้ว"
เป็นบทขยาย

เวลาจะไม่พอทำงาน จึงตกลงเปลี่ยนเสียใหม่ ซ้ำมิ
แวะตรอมชื่อ ไปฮาเมอเฟสต์ที่เคี้ยว คงจะไปถึงฮาเมอเฟสต์
ในเวลาบ่ายกินเข้ากลางวันแล้ว ทรงไปถ่ายรูป ซึ่งอยากจะ
ถ่ายรูป เพราะเหตุว่ามาถึงที่สุดแดนมนุษย์อยู่ควรจะได้
ถ่ายรูปในที่นั้น (ไกลบ้าน ฉ.๒ น.๕๓-๕๔)

"ซึ่ง" ให้นำหน้าประโยค "อยากจะถ่ายรูป" * ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี "เพราะ
เหตุว่ามาถึงที่สุดแดนมนุษย์อยู่ควรจะได้ถ่ายรูปในที่นั้น" เป็นบทขยาย

* ประโยค "อยากจะถ่ายรูป" ไม่สมบูรณ์ ไม่มีนามวลีเป็นบทประธาน

แล้วไปคุก่ายหลวงซึ่งพระบรมสมเด็จ ฯ พระพุทธยอดฟ้า
 จุฬาลงกรณ์รับพม่าครั้งหลังที่สุด เริงเหินดินยังอยู่โดยมาก
 จนตลอดจนถึงริมแม่น้ำ ลงเรือเล็กจากที่นั่นกลับขึ้นมา
 ผลิตปลาทำคานวน ซึ่งไม่ลงไปพักเมืองชัยนาทเพราะ
 ผลิตปลาที่นั่นไอนัก (พระบรมราชาธิบายร.๕ น.๔๖)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าประโยค "ไม่ลงไปพักเมืองชัยนาท" ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี
 "เพราะผลิตปลาที่นั่นไอนัก" เป็นบทขยาย ปัจจุบันจะใช้ "ที่" แทน "ซึ่ง"

ข้อ ๑ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ใ้ยกกองทัพขึ้นไป
เพื่อจะปราบปรามพวกฮ่อในเมืองพวน เมืองหัวพันห้าทั้ง
หกครั้งนี้ ค่ายทรงพระมหากรุณาแก่อำมาตย์ประหารราษฎร
 อันเคียดรอนอยู่ในพระราชอาณาเขตต์ ซึ่งพวกฮ่อมาย้าย
 ย้ายที่ปล้น เก็บทรัพย์สินสมบัติเสบียงอาหารจุกเฒ่าบ้านเมือง
 (คดีพระยอด น.๒๖)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าประโยค "ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ใ้ยกกองทัพขึ้นไปเพื่อจะ
 ปราบปรามพวกฮ่อในเมืองพวน เมืองหัวพันห้าทั้งหกครั้งนี้" ๒ ซึ่งเป็นหัวข้อ โดยมี "ค่าย
 ทรงพระมหากรุณาแก่อำมาตย์ประหารราษฎรอันเคียดรอนอยู่ในพระราชอาณาเขตต์ ซึ่งพวกฮ่อ
 มาย้ายที่ปล้น เก็บทรัพย์สินสมบัติเสบียงอาหารจุกเฒ่าบ้านเมือง" เป็นบทขยาย ปัจจุบันจะใช้
 "ที่" แทน "ซึ่ง"

ถึง เจ้าหมื่นไวยวรนาถ ค่ายได้รับหนังสือฉบับที่ ๑
 ลงวัน ๕ ๑๒ ๑๒ คำ ได้ทราบความแล้ว การซึ่งได้
 จัดไปแล้วทั้งปวงนั้นเราเห็นชอบด้วยทุกอย่าง และมี

๑ ประโยค "ไม่ลงไปพักเมืองชัยนาท" ไม่สมบูรณ์ ไม่มีนามวลีเป็นบทประธาน
 ๒ ประโยค "ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ใ้ยกกองทัพขึ้นไปเพื่อจะปราบปราม
 พวกฮ่อในเมืองพวน เมืองหัวพันห้าทั้งหกครั้งนี้" ไม่สมบูรณ์ ไม่มีนามวลีเป็นบทประธาน

ความยินดีอยู่ว่า ซึ่งจักให้พระยาศรีสิงหเทพขึ้นไปนั้น

เป็นการถูกต้องทีเดียว

(คดีพระยอด น.๒๕)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้ากริยาสี "จักให้พระยาศรีสิงหเทพขึ้นไปนั้น" ซึ่งเป็นหัวข้อทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานในประโยค "ซึ่งจักให้พระยาศรีสิงหเทพขึ้นไปนั้นเป็นการถูกต้องทีเดียว"

๓.๔ "ซึ่ง" นำหน้าหน่วยกรรมตรง

พระยาอุปถิตศิลปสาร ได้อธิบายถึงคำว่า "ซึ่ง" ที่ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรงว่า พบที่เชื่อมกับบทอื่นย่อมมีเป็นพื้นในภาษาไทย . . . คำ "ซึ่ง" ใช้นำหน้ากรรมการก ในสำนวนโบราณซึ่งคิดมาจากภาษาบาลี เช่น พระแสงซึ่งธรรม ฯลฯ จึงใช้เกี่ยวข้องกับสกรรมกริยาอย่างเด็ดขาดตามปรกติกรรมการกไม่ใช้พบที่ใด ๆ นำหน้าเลย *

การใช้ "ซึ่ง" นำหน้าหน่วยกรรมตรง หรือกรรมการกนี้ จะปรากฏในตำแหน่ง ดังนี้ คือ

หน่วยประธาน หน่วยกริยากรรม ซึ่ง หน่วยกรรมตรง

"ซึ่ง" จะปรากฏระหว่างหน่วยกริยากรรม และหน่วยกรรมตรง ลักษณะเช่นนี้น่าจะเป็นลักษณะที่มาจากการแปลภาษาบาลี คือ ในการแปลภาษาบาลี จะมีการเติมอายตนิบาต ๒ "ซึ่ง" เข้าข้างหน้านามวลีที่เป็นหน่วยกรรมตรงในประโยค แต่ถึงแม้ลักษณะเช่นนี้จะไม่ใช้ลักษณะภาษาไทยมาแต่เดิม แต่ก็มีใช้มาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปัจจุบัน โดยมีใช้ในภาษาร้อยแก้ว เช่น เทศนาโวหาร ภาษากฎหมาย เป็นต้น

*พระยาอุปถิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย, หน้า ๑๕๑.

๒อายตนิบาต คือ คำซึ่งใช้แปลวิภัตติในภาษาบาลี เช่น คำ ซึ่ง ผู้ ยัง ใช้แปล ทูติยวิภัตติ เป็นต้น

การใช้ ซึ่ง นำหน้าหน่วยกรรมตรงในสมัยต่าง ๆ

สมัยสุโขทัย

ในศิลาจารึกสมัยสุโขทัยไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัด คือไม่ปรากฏคำ "ซึ่ง" มีแต่คำที่สะกดว่า "สิง" ในข้อมูลเพียงข้อมูลเดียว ผู้วิจัยจึงได้แต่สันนิษฐานว่า อาจจะเป็น "ซึ่ง" ที่ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง ส่วนในไตรภูมิพระร่วงมีใช้เป็นจำนวนมาก

ตัวอย่าง

๐ มาตราหนึ่ง โสคนึงผู้ว่าชื่อนี้ลักของในบ้านท่านก็ดี
ลักเข้าอันท่านผู้ใดผู้หนึ่งชวนตนไปลักท่านก็ดีไปลักด้วย
กันก็ดี แลรู้ว่าผู้หนึ่งลักเลียมสิงสินท่าน สินท่านอันผ่าน
พ้นในประมาณสิบปีอันลักในหนั้นคั้นก็ดี

(หลัก ๓๘)

"สิง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "สินท่าน" ซึ่งประโยค "ผู้หนึ่งลักเลียมสิง
สินท่าน"

เมื่อกึ่งนั้นเทวคาทั้ง ๔ องค์อันแต่งมาซึ่งบาญชีบุญ
และบาปแห่งคนทั้งหลายก็ได้ไปอยู่ในแห่งนั้นด้วย
แลถือบาญชีอยู่แห่งนั้น (ไตรภูมิ น.๕๐)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าบทกรรมตรง "บาญชีบุญและบาปแห่งคนทั้งหลาย" ในประโยค
หลักฐานะ "อันแต่งมาซึ่งบาญชีบุญและบาปแห่งคนทั้งหลาย"

จึงเกิดพระอาทิตย์พระจันทร์ให้รุ่งเรืองแก่เรา ๆ
กระทำซึ่งสภาวะผิดธรรมดา อันว่าไอซารสแผ่นดินนั้น
ก็หายไป จึงกลายเป็นคอกเห็ดอันคูนนั้นขึ้นขึ้นมาใน
กลีบดินให้เราไต่กินต่างข้าวเราได้

(ไตรภูมิ น.๓๐๘)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "สภาวะฉิบธรรม" ในประโยค "เทภระทำซึ่ง สภาวะฉิบธรรม"

สมัยอยุธยา

ในข้อมูลสมัยอยุธยามีการใช้ "ซึ่ง" นำหน้าหน่วยกรรมตรงอยู่มาก ในสำนวน เทศนาโวหาร เช่น เรื่องอัฐฐธรรมบัตินา ของ สมเด็จพระเพทราชา คำรัสถามสมเด็จพระ พุทธโฆษาจารย์ มีการใช้ "ซึ่ง" นำหน้าหน่วยกรรมตรงเป็นจำนวนมาก ตัวอย่าง

ท่านทั้งหลายจักกระทำให้ซึ่งที่สุดแห่งวิญญูทุกข์ทั้งปวงนั้นแล (ประชุมจดหมายเหตุ น.๓๗)
 "ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "ที่สุดแห่งวิญญูทุกข์ทั้งปวงนั้น" ในประโยค "ท่าน ทั้งหลายจักกระทำให้ซึ่งที่สุดแห่งวิญญูทุกข์ทั้งปวงนั้นแล"

อันว่าพระศกาศคคศรีสุทนต์พระสยมภูญาณ ว่าพระอัฐฐังคิกมรรคธรรม

อันกอปรด้วยองค์ ๘ ประการนี้ ย่อมยำยีเสียถอนเสียซึ่งป็นยาพิษ

(ประชุมจดหมายเหตุ น.๓๗)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "ป็นยาพิษ" ในประโยค "พระอัฐฐังคิกมรรคธรรม อันกอปรด้วยองค์ ๘ ประการนี้ ย่อมยำยีเสียถอนเสียซึ่งป็นยาพิษ"

อันว่าบุทคลผู้ใดมีอายุศม์แต่วันเดียว ผลเล็งเห็นซึ่งอันเกิดแลอันดับ

แห่งปัญจชั้นนี้ อันว่าชีวิตรแห่งบุทคลวันเดียนั้นประเสริฐกว่าชีวิตร

ร้อยปีนั้นแล ฯ

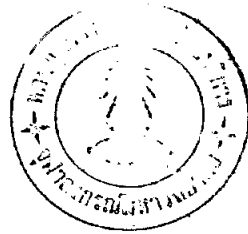
(ประชุมจดหมายเหตุ น.๔๑)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "อันเกิดแลอันดับ" ในประโยค "แลเล็งเห็น ซึ่งอันเกิดแลอันดับแห่งปัญจชั้นนี้"

นักปราชได้ชื่อว่าภิกษุก็ถึงซึ่งที่ใกล้ฉฤพานแล้วแล

(ประชุมจดหมายเหตุ น.๔๓)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "ที่ใกล้ฉฤพานแล้ว" ในประโยค "นักปราช ได้ชื่อว่าภิกษุก็ถึงซึ่งที่ใกล้ฉฤพานแล้วแล"

สมัยรัตนโกสินทร์

ในสมัยรัตนโกสินทร์มีการใช้ "ซึ่ง" นำหน้าหน่วยกรรมตรงเช่นกัน และมีลักษณะที่เหมือนกับ สมัยสุโขทัย และอยุธยา คือ หน่วยกริยาสกรรมอาจจะตามด้วยคำหลังกริยาก่อนแล้วจึงจะตามด้วย "ซึ่ง" และหน่วยกรรมตรง คำหลังกริยาที่พบมากในกรณีนี้คือ ไป มา ไว้ เสีย เช่น

เราจะช่วยกันชำระไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ในประโยคข้างต้นนี้ อาจจะละ "ซึ่ง" ได้ โดยจัดรูปของประโยคใหม่ คือ เอาคำหลังกริยาไว้ท้ายประโยค ความหมายของประโยคยังคงเดิม เป็น

เราจะช่วยกันชำระชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ไว้

ภาษาในสมัยรัตนโกสินทร์มีการใช้ "ซึ่ง" ในลักษณะเช่นนี้เป็นจำนวนมาก

ตัวอย่าง

ฝ่ายมานพบุตรมหาอำมาตย์ เมื่อได้สดับซึ่งเทวะโองการ
คำหรัคตั้งนั้นมีความปะสันโสรมนัศยั้งนัก จึงยกกรกราบ
ถวายบังคมรับเอาซึ่งเทวะโองาทด้วยสุจริต

(กฎ๓ ค.๑ น.๖๕)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "เทวะโองการ" และ "เทวะโองาท"
ในประโยค "เมื่อได้สดับซึ่งเทวะโองการคำหรัคตั้งนั้นมีความปะสันโสรมนัศยั้งนัก" และ
"จึงยกกรกราบถวายบังคมรับเอาซึ่งเทวะโองาทด้วยสุจริต" ตามลำดับ

ถ้าแลหาตัวเจ้ากรมหน้าหลังมิได้ บลัคกรมทำฎีกาทาง
แลได้แต่งพระเฒ่าเข้ากรมไคแลองคไคหมู่ก้านัลแลกรม
แลเมืองคือโหรหน้าไค้ชาพระพรหมราชา แลแต่งพระไป
ซึ่งการพิธิเฒ่าเข้า

(กฎ๓ ค.๑ น.๑๖๔-๑๖๕)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "การพิธิเฒ่าเข้า" ในประโยค "แลแต่งพระ

ไปซึ่งการพิທີเฝ้าเข้า"

ในความอุปมัยว่า สมเด็จพระพุทธเจ้าผู้ตรัสธรรม เหมือน
 มุขนุผู้เป็นอัคราจารย์ แต่พระองค์เป็นนายสารดี้อัคราจารย์
 สูงประเสริฐยิ่งกว่านายอัคราจารย์ทั้งปวง เพราะพระองค์
 เป็นผู้ฉลาดรู้ในอุบายที่จะฝึกหัดมุขนุอาชานัยถึงซึ่งอุกถุ

(หลัก ๑๕๘)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าบทกรรมตรง "อุกถุ" ในประโยคลดฐานะ "ที่จะฝึกหัดมุขนุ
 อาชานัยถึงซึ่งอุกถุ"

การเอาอย่างกัน ถ้ากล่าวโดยคุณและโทษโดยจำเพาะกิจ
 ก็มีทั้งดีและทั้งชั่วทั้งพบได้และทางเสีย แต่ถ้าจะกล่าว
 โดยนัยว่า เป็นลัทธิหรือศาสนา เห็นว่าอยู่ในฐานะ
 เป็นเจ้าผีหรือเขียนทรม ๗ อะไรอันหนึ่ง (ซึ่งจะ
 เรียกว่าอะไรก็ได้สุดแล้วแต่ใจ) เพราะว่ามักจะเป็นผู้
 ให้ความเสียใจและนำมาซึ่งความไม่สมหวังต่าง ๆ

(ลัทธิเอาอย่าง น.๑)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "ความไม่สมหวังต่าง ๆ" ในประโยค "และ
 นำมาซึ่งความไม่สมหวังต่าง ๆ"

แม่หล่อนจะมุ่งมั่นด้วยวิธีการง่าย ๆ ที่ไม่ลงทุนรอนอะไร
 โฆษณาชวนเชื่อในเรื่องที่เป็นจริงเพื่อมาตุภูมิของหล่อน
 และสอนให้พวกเขารักบ้านเมืองด้วยวิธีง่าย ๆ ที่
 หล่อนคิด ศุภราก็ได้มาซึ่งความภูมิใจ ที่หล่อนไม่คาดคิด
 มาก่อนว่าจะทำสำเร็จ

(บุลาภง ล.๑ น.๒๕๖)

"ซึ่ง" ใช้นำหน้าหน่วยกรรมตรง "ความภูมิใจ ที่หล่อนไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะทำ
 สำเร็จ" ในประโยค "ศุภราก็ได้มาซึ่งความภูมิใจ ที่หล่อนไม่คาดคิดมาก่อนว่าจะทำสำเร็จ"